

Ewaluacja wspomaganiania szkół

Badanie wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego PO WER

Grudzień 2022 r.

Broszura opracowana w ramach projektu współfinansowanego
przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu
Społecznego

Głównym celem badania była ocena realizacji celu szczegółowego PI 10i PO WER: Poprawa funkcjonowania i zwiększenie wykorzystania systemu wspomagania szkół w zakresie rozwoju u uczniów kompetencji kluczowych, umiejętności uniwersalnych, nauczania eksperymentalnego oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia.

Celem badania było też oszacowanie wartości wskaźnika rezultatu długoterminowego: Odsetek szkół korzystających z kompleksowego modelu wspierania pracy szkoły dzięki wsparciu z EFS.

Badaniem objęto trzy typy projektów, skierowane do różnych grup docelowych:

Pracowników placówek wspomagających pracę szkoły: placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych.

Nauczycieli i dyrektorów zatrudnionych w tzw. szkołach ćwiczeń oraz szkołach współpracujących z nimi.

Kadry zarządzającej systemem oświaty: przedstawiciele organów prowadzących i dyrektorów szkół i placówek.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH:

- literatura, akty prawne, dokumentacja programowa i projektowa.

POGŁĘBIONE WYWIADY INDYWIDUALNE:

- z przedstawicielami MEiN, ORE, projektodawcami, odbiorcami wsparcia.

ZOGNISKOWANE WYWIADY GRUPOWE:

- z nauczycielami korzystającymi ze wspomagania.

ANKIETY INTERNETOWE/TELEFONICZNE:

- z projektodawcami,
- z dyrektorami szkół i placówek,
- z uczestnikami projektów skierowanych do placówek wspomagania,
- z nauczycielami korzystającymi ze szkół ćwiczeń,
- z przedstawicielami organów prowadzących.

WSKAŹNIKI REZULTATU

- Bezpośrednio w ramach PO WER ze wspomagania skorzystało do końca sierpnia 2022 r. co najmniej **7971 szkół i placówek** edukacyjnych. Stanowi to **15% wszystkich szkół i placówek** w Polsce.

Osiągnięta wartość wskaźnika rezultatu długoterminowego: **42% szkół i placówek przeprowadziło choć raz wspomaganie**. Jest to mniej niż wartość docelowa wskaźnika określona w PO WER (60%).

CZY DZIĘKI PROJEKTOM UDAŁO SIĘ UPOWSZECHNIĆ KOMPLEKSOWE WSPOMAGANIE?

- Kompleksowe wspomaganie pracy szkoły to nowe rozwiązanie, wypracowane w poprzedniej perspektywie finansowej (2007-2013) i wprowadzone do porządku prawnego. W PO WER dążono do upowszechnienia i utrwalenia tego modelu.
- W projektach przygotowywano kadrę szkół i placówek oraz JST do prowadzenia wspomagania. Samo wspomaganie było natomiast finansowane ze środków krajowych, w ramach zadań uczestników projektów.
- Udało się upowszechnić nowe podejście do wspomagania pracy szkoły. Trzy czwarte uczestników projektów skierowanych do kadr placówek wspomaganie bez udziału w projekcie nie przeprowadziłyby wspomaganie.

- Pracownicy JST i dyrektorzy dzięki projektom częściej angażowali się we wspomaganie, choć wyraźnie rzadziej niż przedstawiciele placówek wspomagania.
- Duży wpływ na korzystanie ze wspomagania ma postawa i otwartość dyrektora szkoły.
- Bez projektów nie powstałyby też szkoły ćwiczeń. Ten nowy instrument doskonalenia zawodowego nauczycieli został oceniony bardzo wysoko.
- Szkoła ćwiczeń, jako formuła doskonalenia nauczycieli, sprawdza się lepiej niż tradycyjne szkolenia. Szczególnie istotne są: brak barier między prowadzącym zajęcia i uczestnikami, przyjazna, nieoficjalna atmosfera pracy w szkole ćwiczeń, dobre przygotowanie prowadzących zajęciach i ich praktyczne doświadczenie nauczycielskie.

JAK WSPOMAGANIE WPŁYNIĘŁO NA PRACĘ SZKÓŁ?

- Nauczyciele zdecydowanie lepiej rozumieją i częściej wykorzystują w pracy pojęcie kompetencji kluczowych.
- Szkoły i placówki poprawiły sposób nauczania kompetencji kluczowych i częściej stosują indywidualizację nauczania. Rzadziej natomiast deklarują, że dzięki projektom wzrosło wykorzystanie nauczania eksperymentalnego.
- Najczęściej wprowadzane były niewielkie zmiany, doskonalące, a nie rewolucjonizujące sposób działania szkół i placówek, w tym także w zakresie finansowania wspomaganie/doskonalenia zawodowego nauczycieli.

- Większość uczestników projektów nie prowadziła wspomagania po zakończeniu projektów. Tylko 40% uczestników projektów typu „Wspomaganie” realizowało taki proces po zakończeniu udziału w projektach. Najczęściej przyczyną był brak zapotrzebowania na tego typu usługi, zmiana ich sytuacji osobistej, inne priorytety.
- 51 % szkół deklaruje, że w roku szkolnym 2022/23 planuje skorzystać ze wspomagania. Zdecydowanie częściej ze wspomagania planują skorzystać szkoły, które już wcześniej realizowały ten proces.
- Utrzymanie trwałości szkół ćwiczeń po zakończeniu ich finansowania ze środków projektowych stanowi dla szkół dość duże obciążenie organizacyjne, wymaga znacznego zaangażowania czasowego ze strony nauczycieli i kadry zarządzającej szkołą.
- Szkoły ćwiczeń nie zostały dotychczas wprowadzone do polskiego porządku prawnego oraz nie ustalono mechanizmu finansowania ze środków krajowych tej formy wspomagania pracy szkoły.

BARIERY DLA WSPOMAGANIA

- Szkoły, które nie korzystały w ogóle ze wspomagania, najczęściej jako powód wskazywały brak lub niedopasowanie odpowiedniej oferty.
- Wiele szkół w praktyce nie jest zainteresowanych ofertą wspomagania. Wynika to m.in. z obciążenia obowiązkami administracyjnymi oraz zadaniami wynikającymi ze zmian w systemie oświaty.
- Konieczność pogodzenia pracy zawodowej nauczycieli i doskonalenie ich kompetencji utrudnia nauczycielom korzystanie z oferty szkół ćwiczeń.
- Pandemia COVID-19 utrudniła szkołom korzystanie ze wspomagania. Zmiana trybu pracy na zdalny spowodowała, że część zaplanowanych procesów wspomagania nie odbyła się. Szkoły, wobec nowych wyzwań, rzadziej angażowały się we wspomaganie.

KLUCZOWE REKOMENDACJE

- Należy wypracować mechanizm trwałego finansowania działalności szkoły ćwiczeń ze środków europejskich oraz krajowych.

- Na poziomie krajowym należy uruchomić wsparcie dla szkół ćwiczeń, tworzonych w programach regionalnych, doskonaląc i rozwijając model szkół ćwiczeń.
- Należy nadal podnosić kompetencje kadry prowadzącej wspomaganie oraz uporządkować i upowszechniać materiały dotyczące wspomagania.
- Należy kontynuować wsparcie dla dyrektorów szkół i placówek. Kompleksowe wspomaganie powinno być tylko jednym z elementów tego wsparcia.
- Należy tworzyć i rozwijać narzędzia służące do pomiaru poziomu kompetencji kluczowych uczniów oraz system pomiaru tych kompetencji na różnych etapach edukacyjnych.
- Należy stworzyć i rozwijać repozytorium wiedzy na temat skutecznych i efektywnych kosztowo metod poprawy efektów kształcenia.
- Należy upowszechniać wśród przedstawicieli organów prowadzących ideę kompleksowego wspomagania. Powinni oni znać założenia wspomagania i wiedzieć, jak zachęcać szkoły do korzystania z niego i jak wykorzystać środki na doskonalenie nauczycieli w formie wspomagania.

Zamawiający badanie:

Ministerstwo Edukacji i Nauki

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Wykonawcy badania:

Idea Instytut Sp. z o.o.

Piotr Fuchs Smart Research

I D E A

Piotr Fuchs Smart Research